

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 23 marca 2022 r.

Pozycja 59

POSTANOWIENIE z dnia 9 lutego 2022 r. Sygn. akt Ts 122/21

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Andrzej Zielonacki,

po wstępnym rozpoznaniu, na posiedzeniu niejawnym w dniu 9 lutego 2022 r., skargi konstytucyjnej A.S. o zbadanie zgodności:

art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. z 2018 r. poz. 75, ze zm.) „w zakresie, w jakim wyłącza możliwość złożenia skargi na przewlekłość postępowania w sprawie nadania klauzuli wykonalności (tzw. postępowania klauzulowego) – zawartemu w wyroku wydanym w postępowaniu karnym – postanowieniu przyznającemu pokrzywdzonemu zwrot kosztów zastępstwa procesowego od skazanego, co jest równoznaczne z zamknięciem drogi sadowej w rozumieniu art. 77 ust. 2 Konstytucji RP, poprzez uniemożliwienie przeciwdziałania przewlekłości postępowania klauzulowego oraz wykluczenie rekompensaty za nieuzasadnioną zwłokę w rozpoznaniu sprawy”, z art. 45 ust. 1 w związku z art. 2 i art. 77 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

nadać dalszy bieg skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

I

1. W skardze konstytucyjnej z 29 kwietnia 2021 r., wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego tego samego dnia (data nadania), A.S. (dalej: skarżąca), reprezentowana przez pełnomocnika z wyboru, zarzuciła niezgodność art. 1 ust. 2 (w *petitum* skargi omyłkowo zapisanemu jako „art. 1 ust. 1”) ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. z 2018 r. poz. 75, ze zm.; dalej: ustawa skargowa) „w zakresie, w jakim wyłącza możliwość złożenia skargi na przewlekłość postępowania w sprawie nadania klauzuli wykonalności (tzw. postępowania klauzulowego) – zawartemu w wyroku wydanym

w postępowaniu karnym – postanowieniu przyznającemu pokrzywdzonemu zwrot kosztów zastępstwa procesowego od skazanego, co jest równoznaczne z zamknięciem drogi sądowej w rozumieniu art. 77 ust. 2 Konstytucji RP, poprzez uniemożliwienie przeciwdziałania przewlekłości postępowania klauzulowego oraz wykluczenie rekompensaty za nieuzasadnioną zwłokę w rozpoznaniu sprawy”, z art. 45 ust. 1 w związku z art. 2 i art. 77 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Skarga została wniesiona w związku z następującym stanem faktycznym:

Sąd Rejonowy w R. wyrokiem z 11 października 2019 r. (sygn. akt [...]) w punkcie pierwszym – uznał wskazanego tam oskarżonego winnym popełnienia zarzucanego mu czynu uporczywego nękania swojej małżonki (skarżącej) i wymierzył mu karę roku ograniczenia wolności, polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne; w punkcie drugim – zobowiązał oskarżonego do powstrzymywania się od zbliżania do pokrzywdzonej (skarżącej) na odległość nie mniejszą niż 200 metrów; w punkcie trzecim – zasądził od oskarżonego na rzecz oskarżycielki posiłkowej (skarżącej) kwotę 2100 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego; w punkcie czwartym – zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 100 zł tytułem wydatków, zwalniając go od ponoszenia opłat i wydatków w pozostałej części.

W dniu 14 listopada 2019 r. pełnomocnik skarżącej zwrócił się do Sądu Rejonowego w R. o nadanie wyrokowi klauzuli wykonalności, a – wobec braku reakcji Sądu na ten wniosek – wystąpił ze skargą na przewlekłość postępowania w postępowaniu wykonawczym.

Postanowieniem z 18 stycznia 2021 r. (sygn. akt [...]) Sąd Okręgowy w R. pozostawił skargę bez rozpoznania, uznawszy że jest ona niedopuszczalna z mocy prawa.

3. Zdaniem skarżącej art. 1 ust. 2 ustawy skargowej naruszył „prawo do rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP), którego realizacja wobec każdego obywatela stanowi jedną z przesłanek uznania Rzeczypospolitej Polskiej za demokratyczne państwo prawne, urzeczywistniające zasady sprawiedliwości społecznej (art. 2 Konstytucji RP)”. Ponadto skarżąca wskazała, że „[b]rak możliwości zaskarżenia przewlekłości postępowania klauzulowego dotyczącego zawartego w wyroku wydanym w postępowaniu karnym – postanowienia przyznającego pokrzywdzonemu zwrot kosztów zastępstwa procesowego od skazanego jest równoznaczny z bezwarunkowym zamknięciem drogi sądowej w rozumieniu art. 77 ust. 2 Konstytucji RP, które w sposób trwały uniemożliwia usunięcie naruszenia prawa do rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki”.

II

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym, podczas którego Trybunał bada, czy odpowiada ona określonym przez prawo wymogom.

2. W niniejszej sprawie zakwestionowano konstytucyjność art. 1 ust. 2 (w *petitum* skargi omyłkowo zapisanego jako „art. 1 ust. 1”) ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. z 2018 r. poz. 75, ze zm.; dalej: ustawa skargowa) w brzmieniu:

„Przepisy ustawy stosuje się odpowiednio, gdy na skutek działania lub bezczynności sądu albo komornika sądowego doszło do naruszenia prawa strony do przeprowadzenia i zakończenia bez nieuzasadnionej zwłoki sprawy egzekucyjnej lub innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego”.

Jako wzorce kontroli skarżąca powołała art. 45 ust. 1 w związku z art. 2 i art. 77 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Trybunał stwierdza, że analizowana skarga spełnia przesłanki warunkujące przekazanie jej do rozpoznania merytorycznego. Została ona bowiem sporządzona w imieniu skarżącej przez adwokata (art. 44 ust. 1 u.o.t.p.TK), nie jest obarczona nieusuwalnymi brakami formalnymi, o których mowa w art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK, a skarżąca:

– wyczerpała przysługującą jej drogę prawną (art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK), ponieważ postanowienie Sądu Okręgowego w R. z 18 stycznia 2021 r. (sygn. akt [...]) jest prawomocne i niezaskarżalne;

– dochowała przepisanego, trzymiesięcznego terminu do wniesienia skargi konstytucyjnej (art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK), ponieważ odpis wskazanego wyżej orzeczenia został doręczony pełnomocnikowi skarżącej 29 stycznia 2021 r., a skarga została wniesiona do Trybunału 29 kwietnia 2021 r.;

– prawidłowo określiła przedmiot kontroli (art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK);

– wskazała, które konstytucyjne prawa i wolności oraz w jaki sposób – jej zdaniem – zostały naruszone (art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK);

– przedstawiła stosowne uzasadnienie sformułowanych przez nią zarzutów (art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p.TK).

4. Trybunał przypomina, że w sprawie o sygn. SK 14/18 badał już zarzut niezgodności art. 1 ust. 2 ustawy skargowej w zakresie, w jakim wyłącza możliwość złożenia skargi na przewlekłość postępowania w sprawie nadania klauzuli wykonalności, co jest równoznaczne z zamknięciem drogi sądowej w rozumieniu art. 77 ust. 2 Konstytucji, poprzez uniemożliwienie przeciwdziałania przewlekłości postępowania klauzulowego oraz wykluczenie rekompensaty za nieuzasadnioną zwłokę w rozpoznaniu sprawy, z art. 45 ust. 1 w związku z art. 2 i art. 77 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej – orzekając w wyroku z 3 lipca 2019 r. (OTK ZU A/2019, poz. 35), że „[a]rt. 1 ust. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. z 2018 r. poz. 75) w zakresie, w jakim nie dotyczy postępowania o nadanie klauzuli wykonalności orzeczeniu wydanemu w sprawie prowadzonej w trybie ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1360, ze zm.), jest niezgodny z art. 45 ust. 1 i art. 77 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej”.

W kontekście powyższego orzeczenia sformułowane w niniejszej sprawie przez skarżącą zarzuty względem art. 1 ust. 2 ustawy skargowej nie mogą zatem zostać uznane za oczywiście bezzasadne w rozumieniu art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p.TK.

W tym stanie rzeczy – na podstawie art. 61 ust. 2 u.o.t.p.TK – należało postanowić jak w sentencji.